

Leszek Berduła, Jerzy Romanow, Romuald Piwko

Wrocław, pl. J. Bema

Informator Archeologiczny : badania 25, 137-138

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tczew, st. 34a, gm. loco, woj. gdańskie patrz późne średniowiecze
 Trzebnica, ul. Kościelna, woj. wrocławskie patrz późne średniowiecze

Wrocławek-Zamek
 AZP 47-48/—

Uniwersytet Łódzki Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Leszek Wojda. Opiekę naukową sprawował prof. dr L. Kajzer. Finansowane przez Urząd Miasta we Wrocławku. Zamek, XIV-XVIII w.

Celem prac w 1991 r. było uchwycenie wewnętrznej strony zlokalizowanego metodą odwiertów muru obwodowego zamku. Łącznie przebadano powierzchnię 12 m² i wyeksplorowano 4 m³ gruzu i ziemi.

Znaleziono 634 fragm. ceramiki naczyniowej, 27 fragm. kafli piecowych, 22 fragm. szkła naczyniowego i okiennego, 11 fragm. przedmiotów metalowych i nieliczne kości.

W wykopie odsłonięto relikw muru obwodowego zamku o dł. 6 m, opasujący obiekt od strony zachodu. Przebiega on na linii północ-południe i ma szer. ok. 1,2 m w partii ceglanej. Odkryty fragm. muru nosi liczne ślady prac rozbiórkowych, a w części północnej jest uszkodzony przez instalację wodno-kanalizacyjną i elektryczną. Wysokość zachowanej partii ceglanej wynosi ok. 80 cm, a wysokość całkowita relikwu — ok. 2,6 m. Poniżej partii ceglanej mur zbudowano z eratyków bez warstwowania. W dolnej części partii ceglanej cegłę ułożono na rolkę, poniżej występuje warstwa zaprawy piaskowo-wapiennej tworząca wraz z nielicznymi eratykami odsadzkę. Układ cegieł jest nieregularny, nawiązujący do wątku wendyjskiego. Dolną część fundamentu zbudowano z eratyków wrzuconych w zaprawę znajdującą się w wąskoprzestrzennym wykopie fundamentowym. W środkowej części muru zaobserwowano wyraźne pęknięcie, zaś w części południowej obiektu — odchylenie od pionu sięgające ok. 10°. Analiza metryczna cegieł wykazuje analogiczny materiał, na jaki natrafiono przy odsłanianiu części zewnętrznej obiektu (1990). Poziom użytkowy po wewnętrznej stronie muru znajduje się ok. 1,5 m od obecnej powierzchni terenu. Analiza materiału budowlanego i sposób budowy muru zdają się wskazywać, że powstał on w przedziale XV/XVI-XVII w.

Wstępna analiza materiału ceramicznego pozwala zaliczyć pozyskaną ceramikę do II i III etapu rozwoju garncarstwa wg J. Kruppego.

Zamek we Wrocławku powstał w XIV w., a jego fundatorami byli biskupi Maciej i Zbylut z Golańczy. Kolejne przebudowy i rozbudowy obiektu notowane są na przełomie XV i XVI w. oraz w XVI i XVII w.

Materiał znajduje się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, sprawozdanie u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławku.

Badania będą kontynuowane.

Wrocław, pl. J. Bema

Muzeum Archeologiczne we Wrocławiu

Badania prowadził mgr Leszek Berduła (autor sprawozdania) przy współpracy dr. Jerzego Romanowa i mgr. Romana Piwki. Finansowane przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Biskupin” we Wrocławiu. Okres nowożytny (XVI-XVIII w.).

Badania wykopaliskowe poprzedzone nadzorem przeprowadzono na pogłębionym mechanicznie do gł. ok. 3,5 m wykopie budowlanym, zlokalizowanym w obrębie dawnego koryta rzeki. Odsłonięto pozostałości nowożytnych umocnień brzegów dawnego koryta Odry, biegnącego pomiędzy tzw. Olbinem a wyspą Św. Klary. Zadokumentowano 7 odrębnych, funkcjonalnych konstrukcji: 5 na brzegu północnym (konstr. 1-5) i 2 na południo-

wym (konstr. 6 i 7). Były to: umocnienia naturalnej krawędzi koryta rzeki składające się z warstw faszyny wzmocnianej kołkami (konstr. 1 i 6), podstawa niewielkiego pomostu (konstr. 2), luźno leżąca faszyna i plecionka o nierozpoznawalnym przeznaczeniu (konstr. 3), pojedyncze rzędy masywnych pali szalowanych deskami (konstr. 4 i 7) oraz fundament pałowy pod budynek stojący bezpośrednio na nabrzeżu (konstr. 5). Pobrano próbki przekrojów pali do badań dendrochronologicznych. Wyniki badań potwierdzają typy nowożytnych umocnień nadbrzeży przedstawiane na rycinach, począwszy od planu Bartłomieja Weinera z 1562 r.

Zielona Góra, st. 17
AZP 62-14/30

Muzeum Archeologiczne Środkowego
Nadodrza w Zielonej Górze

Badania prowadził mgr Jarosław Lewczuk. Prace przeprowadzono w ramach obowiązków służbowych Konserwatora Zabytków Archeologicznych.

Jesienią 1991 r. w trakcie prac ziemnych związanych z wymianą instalacji wodociągowej na pl. Słowiańskim w Zielonej Górze (d. Nowy Rynek) robotnicy firmy KAPROL natrafili na pochówki z dawnego cmentarza pod wezwaniem Świętej Trójcy. Wydobyto ok. 30 szkieletów pochowanych w trumnach, zalegających na gł. od zera do ok. 1,5–1,6 m w trzech warstwach. Wg źródeł pisanych cmentarz ten związany ze szpitalem i kaplicą, znajdującymi się zawsze poza murami miejskimi Zielonej Góry, używany był od XVI do pocz. XIX w. Po tym okresie uległ likwidacji, a teren po nim zniwelowano i częściowo zabudowano, na pozostałej powierzchni urządzając plac targowy.

Znaleziska archeologiczne w pełni potwierdziły dane historyczne. Znalezione ok. 1500 fragm. ceramiki — głównie nowożytnej, silnie skorodowane przedmioty żelazne (np. kłódka), fragm. kafla, butli szklanych, fajek porcelanowych i glinianych. W jednym z grobów obok czaszki znaleziono silnie skorodowaną tulejkę metalową z kilkunastoma monetami (jakoby było ich 14). Większość z nich rozgrabili robotnicy. Uratować udało się tylko 5 — trafiły one do Muzeum Archeologicznego Środkowego Nadodrza w Świnicy k. Zielonej Góry. Są to: greszel (3 halerze) z 1624 r., 1 krajcar z 1626 r., 3 krajcary z 1628 r., 3 krajcary z 1629 r., Dreier z 1623 r. Zespół należy datować monetą Alberta von Wallenstein po 1639 r.

Żdanów, st. 1
gm. Zamość, woj. zamojskie
AZP 89-88/—

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
w Zamościu

Badania prowadziła mgr Ewa Prusicka. Finansowane przez Wojewódzką Dyрекcję Inwestycji w Zamościu. Pierwszy sezon badań. Relikty architektury nowożytnej.

Stanowisko położone jest na okazałym wyniesieniu, które od północy i zachodu otacza koryto rzeki Topornicy, zaś od południa i wschodu podmokłe łąki, ok. 200 m na zachód od szosy Żdanów-Mokre. Zostało zlokalizowane w czasie badań powierzchniowych AZP w 1984 r., podczas których zarejestrowano na jego powierzchni materiały średniowieczne i nowożytne. Badania wykopaliskowe na stanowisku podjęto po otrzymaniu w 1991 r. informacji o odsłonięciu w czasie budowy studni głębinowej relikwów murów. Celem badań było zarejestrowanie kontynuacji murów odsłoniętych w czasie prac budowlanych, określenie zasięgu oraz charakteru wyniesienia.

W czasie prac wykopaliskowych wykonano 5 wykopów badawczych o łącznej powierzchni 142 m². We wszystkich stwierdzono relikty architektury — są to fundamentowe mury punktowe (system arkadowy) o szer. 1–1,3 m. Ich lica pokryte zaprawą świadczą o wyko-